

Pravilnik o pogojih in načinu opravljanja mrliško pregledne službe

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

Ta pravilnik ureja naloge mrliško pregledne službe; njeno organizacijo in delo; dolžnosti in delo zdravnikov mrliških preglednikov in dokumentacijo, ki jo morajo voditi; obdukcijo in pokop mrličev ter druga tehnična vprašanja v zvezi z opravljanjem mrliško pregledne službe.

2. člen

Mrliško pregledna služba ima naslednje naloge:

1. z mrliškimi pregledi ugotavlja nastop smrti oziroma mrtvorojenost,

2. ugotovi osnovni vzrok in druge vzroke smrti,

3. preiskuje in ugotavlja način smrti in da razvršča smrtne primere v naslednje skupine po načinu smrti:

A. naravna smrt:

- zaradi starosti
- zaradi bolezni
- zaradi prirojenih napak
- v zvezi s porodom brez sodelovanja druge osebe

B. nenaravna ali nasilna smrt:

- po svoji krivdi - samomor
- po svoji malomarnosti - nezgoda
- po krivdi druge osebe - uboj
- po malomarnosti druge osebe - nezgoda
- brez svoje in tuje krivde - elementarna nesreča itd.
- posebni primeri - nepojasnjena smrt, smrt med operacijo ali med drugimi zdravniškimi posegi itd.,

4. v primeru suma, da je vzrok smrti nalezljiva bolezen, brez odlašanja obvesti pristojni območni zavod za zdravstveno varstvo in sanitarno inšpekcijo,

5. prijavlja organom pregona sum smrti zaradi kaznivega dejanja, ter pomaga sodiščem in organom javne varnosti pri izsledovanju in preiskovanju kaznivega dejanja,

6. potrdi smrt in jo prijavi pristojnemu matičnemu uradu,

7. daje zdravniška poročila o osnovnem vzroku in drugih vzrokih

smrti,

8. en izvod zdravniškega poročila o umrli osebi posreduje območnemu zavodu za zdravstveno varstvo, ki je pristojen za vodenje evidence o vzroku smrti,

9. v okviru mrliškega pregleda poskrbi, da se opravijo naloge, ki so v skladu v strokovnimi in raziskovalnimi programi.

3. člen

Mrliško pregledno službo organizira in skrbi za njeno pravilno delovanje občinski organ pristojne za zdravstvo.

Mrliško pregledno službo opravljajo zdravniki, ki so za to posebej pooblaščen in usposobljeni. V bolnišnici opravlja mrliški pregled zdravnik, ki je umrlega zdravil, če ta ni dosegljiv, opravi po službeni dolžnosti mrliški pregled dežurni zdravnik.

Zdravnik mrliški preglednik mora pred mrliškim pregledom pregledati dosegljivo zdravstveno dokumentacijo umrlega.

Za strokovno delo mrliško pregledne službe je odgovoren strokovni vodja zdravstvenega zavoda, v katerem je zdravnik mrliški preglednik zaposlen, oziroma vodja oddelka v bolnišnici.

Svojo usposobljenost mrliški preglednik izkaže s potrdilom Inštituta za sodno medicino Medicinske fakultete in Inštituta za varovanje zdravja Republike Slovenije, da je opravil ustrezno usposabljanje.

4. člen

Mrliško pregledno službo zagotovi občinski organ pristojen za zdravstvo s pogodbo s pristojnim zdravstvenim zavodom ali zasebnim zdravnikom s pogodbo o koncesiji.

S pogodbo iz prejšnjega odstavka se uredijo zlasti naslednja vprašanja:

1. poimensko se določijo zdravniki, ki bodo opravljali mrliško pregledno službo in določi tudi nadomeščanje v primeru njihove bolezenske ali druge prizadetosti, odsotnosti ali zadržanosti,

2. višino povračila zdravstvenemu zavodu za delo zdravnika in koliko od povračila dobi zdravnik od vsakega opravljenega mrliškega pregleda,

3. območja, na katerem bo posamezen zdravnik opravljal mrliško pregledno službo,

4. plačevanje obdukcijskih in transportnih stroškov v zvezi s postopkom, če vzroka smrti ni mogoče zanesljivo ugotoviti ali če to zahteva iz utemeljenih razlogov zdravnik, ki je bolnika zdravil.

Če pristojni zdravstveni zavod nima zadostnega števila zdravnikov za učinkovito in hitro opravljanje mrliške pregledne službe, se

mora dogovoriti z najbližjim zdravstvenim zavodom glede nadomestnih zdravnikov, pooblaščenih za opravljanje mrliško pregledne službe.

5. člen

Zdravnik, ki je določen za opravljanje mrliško pregledne službe, ne more odkloniti tega dela, razen če je zaradi zdravstvenega stanja ali starosti oproščen tudi opravljanja zdravniških obiskov na domu. Nužen obisk pri bolniku ima prednost pred ogledom trupla, razen v primeru, če gre za sum na navidezno smrt.

Zdravnikom, določenim za opravljanje mrliško pregledne službe, se mora izročiti prepis pogodbe iz prejšnjega člena, kar potrdijo s podpisom.

6. člen

Mrliško pregledno službo oseb, ki umrejo v javnih zdravstvenih zavodih, opravljajo za to posebej pooblašчени zdravniki teh zavodov, sicer pa krajevno pristojen zdravnik, ki je pooblaščen za opravljanje mrliško pregledne službe.

Pooblastilo za opravljanje mrliško pregledne službe, ki jo opravljajo zdravniki javnih zdravstvenih zavodov izda minister za zdravstvo.

7. člen

Vsakdo je dolžan dati mrliškemu pregledniku na njegovo zahtevo podatke o času, kraju, vzroku, povodu in načinu smrti oziroma mrtvorojenosti in druge podatke, potrebne za izpolnitev zdravniškega poročila o umrli osebi in predpisane s tem pravilnikom.

Za nadzor nad izpolnjevanjem in vodenjem predpisane dokumentacije je pristojen Inštitut za varovanje zdravja Republike Slovenije.

Za strokovno usposabljanje za opravljanje mrliško pregledne službe sta pooblaščena Inštitut za sodno medicino Medicinske fakultete in Inštitut za varovanje zdravja Republike Slovenije, ki izdata tudi ustrezno potrdilo.

8. člen

Občinski organ za zdravstvo vodi evidenco (seznam) vseh mrliških preglednikov, določenih za vse območje ali samo za posamezna območja občine. O tem morajo biti seznanjeni tudi organi, ki so pristojni za vodenje matičnih knjig.

Občinski organ za zdravstvo lahko vsak čas in brez poprejšnje odpovedi razreši mrliškega preglednika, ki kljub predhodnemu opozorilu ne opravlja pravilno ali vestno svoje službe. O tem obvesti zdravstveni zavod, če gre za njegovega zdravnika.

SLUŽBE

9. člen

Če smrti ne prijavi zdravnik mrliški preglednik, mora tisti, ki mora po predpisih o matičnih knjigah prijaviti smrt ali mrtvorojenost, še pred to prijavo obvestiti mrliškega preglednika da opravi mrliški pregled in potrdi smrt na predpisanem obrazcu ter izda zdravniško poročilo o umrli osebi oziroma mrtvorojencu.

Ustno ali pisno obvestilo mora biti sporočeno mrliškem pregledniku čimprej, najpozneje pa v dvanajstih urah po zaznanju smrti oziroma mrtvorojenosti.

O mrtvorojenosti mora obvestiti mrliškega preglednika ne glede na dolžnost drugih oseb po predpisih iz prvega odstavka tega člena tudi babica, ki je pri porodu sodelovala ali ki je na drug način izvedela za mrtvorojenost.

10. člen

Mrliški preglednik mora pregledati vsako truplo oziroma mrtvorojenega otroka takoj, ko izve za smrt oziroma mrtvorojenca, najpozneje pa v štiriindvajsetih urah, ob specifičnih klimatskih razmerah in v gosto naseljenih stavbah najpozneje v dvanajstih urah, v primeru nenadne ali nasilne smrti pa najkasneje v štirih urah po tem, ko je za smrt izvedel.

Če je oseba umrla v zdravstvenem zavodu ali pri zasebnem zdravstvenem delavcu, mora ta zdravstveni zavod oziroma zasebni zdravstveni delavec obvestiti o obdukcijski diagnozi zdravstveni zavod, kjer se je bolnik zdravil pred napotitvijo v drug zdravstveni zavod, oziroma njegovega osebnega zdravnika, ki je vodil osnovno medicinsko dokumentacijo o umrlem bolniku.

Določba prejšnjega odstavka velja tudi glede bolnikov, ki so umrli zunaj zdravstvenega zavoda, če se je pri poznejši obdukciji ugotovil drugačen vzrok smrti (diagnoza), kot je bil ugotovljen pri mrliškem pregledu.

11. člen

Mrliški pregled se opravlja praviloma na kraju smrti oziroma mrtvorojenosti, le če je bilo to zaradi posebnih okoliščin nemogoče, se lahko opravi pregled v stanovanju pokojnika ali v mrtvašnici.

Kadar gre za očitno nasilno smrt ali za sum take smrti, trupla ni dopustno premakniti iz prvotne lege, dokler tega ne dovoli pristojni sodni organ, javni tožilec, oziroma organ javne varnosti.

Pred opravljenim mrliškim pregledom se truplo ne sme dati na mrtvaški oder, prevažati ali pokopati oziroma upepeliti.

12. člen

Mrliški pregled se opravlja po strokovnih navodilih, ki jih izda minister za zdravstvo na sporazumen predlog Instituta za sodno

medicino Medicinske fakultete in Instituta za varovanje zdravje.

13. člen

Mrliški preglednik mora mrliča oziroma mrtvorojenca skrbno pregledati po vsem telesu glede vseh znamenj resnične smrti, ki jih določajo strokovna navodila za opravljanje mrliškega pregleda.

Posebno pozornost je treba posvetiti sporočilom in znamenjem, ki kažejo, da je smrt nastopila zaradi kaznivega dejanja ali nalezljive bolezni.

Kadar gre za sum nasilne smrti ali za nenadno smrt, mora mrliški preglednik takoj obvestiti organe pregona in jim dati potrebne podatke zaradi nadaljnjega ukrepanja po zakonu o kazenskem postopku.

Če gre za sum nasilne smrti mrliški preglednik poskrbi, da se ohranijo sledovi in predmeti, s katerimi je bilo kaznivo dejanje storjeno.

Kadar gre za sum nalezljive bolezni, mora mrliški preglednik brez odlašanja obvestiti območni zavod za zdravstveno varstvo in sanitarno inšpekcijo.

14. člen

Dolžnost mrliškega preglednika je tudi čimbolj natančno ugotoviti čas (dan, mesec, leto, uro), kraj in vzrok smrti, pri mrtvorojencu pa vzrok in okoliščine, v katerih se je porod izvršil in kdo je pri tem sodeloval.

Če mrliški preglednik glede na okoliščine ne more določiti natančnega časa smrti, ugotovi čas smrti tako, da določi časovni interval med urama in datumoma smrti.

15. člen

Mrliškemu pregledu sme prisostvovati dosegljiva odrasla oseba, ki razpolaga s podatki o umrlemu.

III. DOKUMENTACIJA

16. člen

Mrliški preglednik izda o opravljenih pregledih dokumentacijo na predpisanih obrazcih, ki sta priloga tega pravilnika.

Zdravniško poročilo o umrli osebi izpolni mrliški preglednik v ustreznem številu izvodov, in sicer:

- za območni zavod za zdravstveno varstvo, za vnos in obdelavo podatkov,

- v primeru obdukcije ali odstopa od obdukcije za Inštitut za patologijo Medicinske fakultete ali patološko morfološke enote

bolnišnic, morajo posredovati podatke območnemu zavodu za zdravstveno varstvo,

- za inštitut za sodno medicino Medicinske fakultete oziroma za zdravnika mrliškega preglednika, pristojnega za območje na katerem se opravi upepelitev,

- za zdravnika, ki je ugotovil smrt.

Prijavo smrti izpolni mrliški preglednik, in sicer:

- za prijavo smrti na matičnem uradu,

- za prevoznika trupla kot dovoljenje za prevoz umrlega.

Zdravniško poročilo o umrli osebi lahko mrliški preglednik dopolni na hrbtni strani obrazca s podatki o času pokopa umrlega, o mrtvorojenosti in o času opravljenega mrliškega pregleda. Tako dopolnitev mora mrliški preglednik podpisati in datirati.

17. člen

Za mrtvorojenega otroka se po tem pravilniku šteje mrtev plod ne glede na njegovo težo in dolžino, če je trajala nosečnost 22 tednov in več.

Za živorojenega otroka se šteje in se mora prijaviti smrt - ne glede na porodno težo in dolžino, na čas trajanja nosečnosti ter na čas trajanja življenja - vsak plod, ki pri izločitvi iz materinega telesa diha ali kaže druge znake življenja (npr. bitje srca, utripanje popkavnice ali vidno gibanje progastih mišic), in sicer ne glede na to, ali je bila popkavnica prekinjena ali posteljica še pritrjena.

Za splav (fetalno smrt) se šteje mrtev plod, če je trajala nosečnost manj kot 22 tednov. Splav je treba prijaviti pristojnemu območnemu zavodu za zdravstveno varstvo na predpisanem obrazcu.

Prijavo opravi zdravnik, ki je prvi ugotovil splav. Če gre za sum kaznivega dejanja, mora o tem obvestiti tudi organe pregona.

IV. OBDUKCIJA

18. člen

Po opravljenem mrliškem pregledu oziroma ugotovitvi, da je oseba umrla, se mora opraviti obdukcija (sanitarna obdukcija) v naslednjih primerih:

- če se ne da ugotoviti vzroka smrti,

- na zahtevo zdravnika, ki je bolnika zdravil,

- če gre za sum nalezljive bolezni,

- na zahtevo pristojnega preiskovalnega sodnika.

Obdukcija se opravi tudi na željo zakonca ali izvenzakonskega

partnerja ali če tega ni, na zahtevo staršev, odraslih otrok oziroma posvojencev, če gre za umrlo starša ali posvojitelje, če se ne strinjajo z ugotovljenim vzrokom smrti.

Plačnik stroškov obdukcije iz prvega odstavka tega člena je občinski organ pristojen za zdravstvo, ki mora zagotoviti tudi tehnično pomoč v zvezi z obdukcijo (npr. prenašanje, prevoz in pokop trupla). Če se izkaže, da gre za kaznivo dejanje spadajo stroški v zvezi z obdukcijo med stroške kazenskega postopka.

Obdukcijo smejo opravljati le za to usposobljeni zdravniki. Obdukcijo trupel, kjer je podan sum, da je šlo za nalezljivo bolezen, se sme opraviti samo v pokopališki ali bolnišnični mrtvašnici oziroma prosekturi.

Obdukciji sme prisostvovati mrliški preglednik.

Če se šele pri obdukciji ugotovi, da je bila smrt posledica kaznivega dejanja, je treba obdukcijo prekiniti in o tem takoj obvestiti organe pregona oziroma preiskovalnega sodnika. O vsaki obdukciji se mora izdelati obdukcijski zapisnik z izčrpno obdukcijsko diagnozo. V zapisniku morajo biti navedeni vsi patološki znaki in vzroki smrti. Zapisnik mora podpisati zdravnik, ki je opravil obdukcijo.

19. člen

Fotografiranje in snemanje mrliških mask pri mrličih, umrlih za nalezljivo boleznijo ni dopustno, izjemoma je to dopustno z dovoljenjem in ob navzočnosti za opravljanje mrliških pregledov pooblaščenega zdravnika, poprej je treba ukreniti vse potrebno, da se ne prenese nalezljiva bolezen.

V. POKOP

20. člen

Pokop oziroma upepelitev se opravi v skladu z zakonom. Pred upepelitvijo se obvezno opravi kontrolni mrliški pregled. Pregled opravi zdravnik mrliški preglednik pristojen za območje, na katerem se opravi upepelitev.

21. člen

Mrliški pregledniki morajo upoštevati predpise o vodenju matičnih knjig in navodila ministrstva za zdravstvo, Inštituta za sodno medicino Medicinske fakultete ter organizacije, ki je pristojna za statistično obdelavo.

VI. PREHODNE IN KONČNE DOLOČNE

22. člen

Dokler minister za zdravstvo skladno s 6. členom tega pravilnika, ne izda ustreznih pooblastil, opravljajo mrliško pregledno službo dosedanji mrliški pregledniki.

23. člen

Dokler ne bodo izdani novi predpisi o matičnih knjigah, uporabljajo mrliški pregledniki navodilo o vodenju matičnih knjig (Uradni list SFRJ, št. 42/68), navodilo o spremembi navodila o obrazcu potrdila o smrti (Uradni list SFRJ, št. 33/68) ter navodilo o spremembah navodila o obrazcih, na katerih pošiljajo matičarji statističnim organom statistične podatke (Uradni list SFRJ, št. 54/69).

24. člen

Z uveljavitvijo tega pravilnika preneha veljati Pravilnik o mrliški pregledni službi (Uradni list SRS, št. 15/73).

25. člen

Ta pravilnik začne veljati osmi dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Priloge

Naziv	Opis	Tip	Velikost (kB)
Obrazec	Zdravniško poročilo o umrli osebi	HTM	14,2
Obrazec	Prijava smrti	HTM	9,1

(Objavljeno 8.10.1993)
